

Signaleringslijst voor Kleuters 2.0¹⁾

Spreeken en luisteren

Naam leerling:	Groep 1		Groep 2	
	Januari	Juni	Januari	Juni
Geboortedatum:				
Datum:				
Leeftijd:				
Leerkracht:				
Beheerst het Nederlandse klanksysteem	☐	☐	☐	☐
Spreekt vrijuit	☐	☐	☐	☐
Neemt actief deel aan gesprekken in kleine groepen	☐	☐	☐	☐
Neemt actief deel aan gesprekken in grote groepen	☐	☐	☐	☐
Kan op eigen initiatief een gesprek beginnen met de leerkracht	☐	☐	☐	☐
Kan op eigen initiatief een gesprek beginnen met een ander kind	☐	☐	☐	☐
Vertelt uitvoerig en samenhangend over wat hij gedaan of meegemaakt heeft	☐	☐	☐	☐
Gebruikt steeds meer verschillende werkwoordvervoegingen	☐	☐	☐	☐
Maakt samengestelde zinnen (<i>omdat, want, maar, ...</i>)	☐	☐	☐	☐
Houdt steeds meer rekening met de mentale staat (gevoelens, gedachten, kennis) van de luisteraar	☐	☐	☐	☐
Gebruikt complexe taalfuncties als redeneren en concluderen	☐	☐	☐	☐
Kan zijn mening verwoorden, o.a. door gebruik van 'ik vind'-zinnen	☐	☐	☐	☐
Kan een verhaal navertellen	☐	☐	☐	☐
Kan een persoonlijk verhaal vertellen	☐	☐	☐	☐
Stelt vragen en gebruikt vraagzinnen om ergens meer over te weten te komen: hoeveel, waarmee, welke, wanneer, etc.	☐	☐	☐	☐
Kent en handelt naar de geldende gespreksregels (wachten tot een ander is uitgesproken, oogcontact maken, ...)	☐	☐	☐	☐
Is in staat het taalgebruik non-verbaal te ondersteunen.	☐	☐	☐	☐
Geeft gepast antwoord op vragen van de leerkracht of ander kind	☐	☐	☐	☐
Gaat in op de reacties van de luisteraar	☐	☐	☐	☐
Kan op gepaste wijze de hulp van anderen invoeren	☐	☐	☐	☐
Kan meervoudige instructie en mededelingen begrijpen en uitvoeren (<i>Als de zoemer gaat pak je je tas en je jas en ga je bij de deur staan</i>)	☐	☐	☐	☐
Laat zien dat hij naar een ander luistert en geeft gepaste feedback, bijvoorbeeld door te knikken of te antwoorden.	☐	☐	☐	☐
Kan de aandacht richten en gedurende lange tijd vasthouden	☐	☐	☐	☐
Kan belangrijke en minder belangrijke informatie onderscheiden	☐	☐	☐	☐
Luistert naar de mening van anderen	☐	☐	☐	☐

1) Deze lijst is afgeleid van de *doelen jonge kind* (2010) van SLO en UVA, www.slo.nl en aangevuld met Verhoeven, L., Biemond, H., & Litjens, P. (2007). *Tussendoelen mondelinge communicatie. Leerlijnen voor groep 1 tot en met 8*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands

Signaleringslijst voor Kleuters 2.0¹⁾

Verhaaloriëntatie en verhaalbegrip

Naam leerling:	Groep 1		Groep 2	
	Januari	Juni	Januari	Juni
Geboortedatum:				
Datum:				
Leeftijd:				
Leerkracht:				
Luistert aandachtig wanneer er een verhaal wordt voorgelezen	☐	☐	☐	☐
Geniet zichtbaar van voorleesactiviteiten en (digitale) boeken	☐	☐	☐	☐
Reageert verbaal en/of non-verbaal op de tekst	☐	☐	☐	☐
Sluit met zijn reacties aan bij het verhaal	☐	☐	☐	☐
Kan vooraf voorspellingen doen over het verhaal (door bijvoorbeeld gebruik te maken van de omslag van het boek) of het verdere verloop van het verhaal	☐	☐	☐	☐
Stelt uit zichzelf vragen over de tekst	☐	☐	☐	☐
Imiteert voorleesgedrag (bijvoorbeeld in de leeshoek)	☐	☐	☐	☐
Leest boeken van voor naar achteren, bladzijden van boven naar beneden en regels van links naar rechts	☐	☐	☐	☐
Kan een verhaal naspelen	☐	☐	☐	☐
Kan een voorgelezen verhaal navertellen met gebruik van illustraties	☐	☐	☐	☐
Kan een voorgelezen verhaal navertellen zonder gebruik van illustraties	☐	☐	☐	☐
Niveau zelf een verhaal 'voorlezen' (oplopend van a naar e):				
a weigert	☐	☐	☐	☐
b plaatjes benoemen	☐	☐	☐	☐
c mondelinge taal	☐	☐	☐	☐
d schriftelijke taal (imiteert voorleesgedrag van bijvoorbeeld de leerkracht)	☐	☐	☐	☐
e leest echt	☐	☐	☐	☐

1) Deze lijst is een licht gewijzigde versie van de eerdere versie van de *Signaleringslijst voor Kleuters* in Wentink, H., Verhoeven, L., & Druenen, M. van (2008). *Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor groep 1 en 2*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands en oorspronkelijk gebaseerd op de signaleringslijst van Smits, A.E.H. (2002). *Signalering ontwikkeling beginnende geletterdheid*. Zwolle: Windesheim O.S.O.

Signaleringslijst voor Kleuters 2.0¹⁾

Woordenschat

Naam leerling: _____	Groep 1		Groep 2	
	Januari	Juni	Januari	Juni
Geboortedatum: _____				
Datum: _____				
Leeftijd: _____				
Leerkracht: _____				
Gebuikt een nieuw geleerd woord in dezelfde situatie	☐	☐	☐	☐
Gebuikt een nieuw geleerd woord in een andere situatie	☐	☐	☐	☐
Hanteert scherpere betekenisgrenzen <i>[Een gebouw noem je niet altijd een huis, maar kan ook een kasteel, flat, ... zijn]</i>	☐	☐	☐	☐
Kent het verschil tussen enkel- en meervoudsvormen en kan dit interpreteren	☐	☐	☐	☐
Begrijpt ontkenning	☐	☐	☐	☐
Leidt nieuwe woordbetekenissen af uit verhalen en de context	☐	☐	☐	☐
Is erop gericht om woorden (productief) te gebruiken	☐	☐	☐	☐
Maakt onderscheid tussen betekenisaspecten van woorden	☐	☐	☐	☐

1) Deze lijst is afgeleid van de *doelen jonge kind* (2010) van SLO en UvA, www.slo.nl en aangevuld met Verhoeven, L., Biemond, H., & Litjens, P. (2007). *Tussendoelen mondelinge communicatie. Leerlijnen voor groep 1 tot en met 8*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands

Signaleringslijst voor Kleuters 2.0¹⁾

Functioneel schrijven en lezen

Naam leerling:	Groep 1		Groep 2	
	Januari	Juni	Januari	Juni
Geboortedatum:				
Datum:				
Leeftijd:				
Leerkracht:				
Weet dat de leerkracht de tekst niet kan voorlezen als de letters bedekt zijn	☐	☐	☐	☐
Begrijpt picto- en/of logogrammen	☐	☐	☐	☐
Leest eigen naam	☐	☐	☐	☐
Schrijft (stukje van) eigen naam	☐	☐	☐	☐
Schrijft zelf (niveau oplopend van a naar e): ²⁾				
a tekeningetjes	☐	☐	☐	☐
b krabbels	☐	☐	☐	☐
c reeksen letterachtige vormen of letters	☐	☐	☐	☐
d herkenbare klank-letterkoppelingen waarbij één of meer letters staan voor een heel woord	☐	☐	☐	☐
e woord correct zoals het klinkt	☐	☐	☐	☐
'Schrijft' uit zichzelf om te communiceren (bijvoorbeeld briefjes, lijstjes en verhaaltjes)	☐	☐	☐	☐
'Leest' zelfstandig prentenboeken en eigen en andermans teksten	☐	☐	☐	☐
Vraagt de leerkracht om iets op te schrijven	☐	☐	☐	☐
Is graag actief bezig in de lees-/schrijfhoek met lezen en schrijven	☐	☐	☐	☐
Is nieuwsgierig naar lezen en schrijven en stelt daar vragen over	☐	☐	☐	☐

1) Deze lijst is een licht gewijzigde versie van de eerdere versie van de *Signaleringslijst voor Kleuters* in Wentink, H., Verhoeven, L., & Druenen, M. van (2008). *Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor groep 1 en 2*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands en oorspronkelijk gebaseerd op de signaleringslijst van Smits, A.E.H. (2002). *Signalering ontwikkeling beginnende geletterdheid*. Zwolle: Windesheim O.S.O.

2) Bij dit observatiepunt is de *Taak spontane spelling* (Smits, 2002; bijlage 3) ontwikkeld. Het is ook mogelijk een andere taak te gebruiken of dit door middel van observatie in kaart te brengen.

Signaleringslijst voor Kleuters 2.0¹⁾

Taalbewustzijn en alfabetisch principe

Naam leerling: _____	Groep 1		Groep 2	
	Januari	Juni	Januari	Juni
Geboortedatum: _____				
Datum: _____				
Leeftijd: _____				
Leerkracht: _____				
Experimenteert met rijm	☐	☐	☐	☐
Kan woorden in zinnen onderscheiden	☐	☐	☐	☐
Kan woorden in klankgroepen verdelen	☐	☐	☐	☐
Kan de beginklank van een woord losmaken van de rest van het woord ²⁾			☐	☐
Kan drieklanken (mkm) auditief analyseren			☐	☐
Kan drieklankwoorden (mkm) auditief synthetiseren ³⁾			☐	☐
Kan letters correct benoemen ⁴⁾			☐	☐
Doet mee aan woord-/klankspelletjes	☐	☐	☐	☐

1) Deze lijst is een licht gewijzigde versie van de eerdere versie van de *Signaleringslijst voor Kleuters* in Wentink, H., Verhoeven, L., & Druenen, M. van (2008). *Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor groep 1 en 2*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands en oorspronkelijk gebaseerd op de signaleringslijst van Smits, A.E.H. (2002). *Signalering ontwikkeling beginnende geletterdheid*. Zwolle: Windesheim O.S.O.

2) Bij dit observatiepunt is de *Taak auditieve analyse voor kleuters* (Smits, 2002; zie bijlage 3) ontwikkeld. Het is ook mogelijk om een toets of andere taak te gebruiken of dit door middel van observatie in kaart te brengen.

3) Bij dit observatiepunt is de *Taak auditieve synthese* (Smits, 2002; zie bijlage 3) ontwikkeld. Het is ook mogelijk om een toets of andere taak te gebruiken of dit door middel van observatie in kaart te brengen.

4) Bij dit observatiepunt is de *Taak letters benoemen voor kleuters* (Smits, 2002; bijlage 3) ontwikkeld. Het is ook mogelijk om een toets of andere taak te gebruiken of dit door middel van observatie in kaart te brengen.

Signaleringslijst voor Kleuters 2.0¹⁾

Specifieke risicofactoren

Naam leerling:	Groep 1		Groep 2	
	Januari	Juni	Januari	Juni
Geboortedatum:				
Datum:				
Leeftijd:				
Leerkracht:				
Dyslexie in de familie	☐ ja / ☐ nee			
Vertraagde spraak-/taalontwikkeling	☐ ja / ☐ nee			
Thuis wordt niet veel (voor)gelezen	☐ ja / ☐ nee	☐ ja / ☐ nee	☐ ja / ☐ nee	☐ ja / ☐ nee
Onvoldoende beheersing van het Nederlands als gevolg van meertaligheid	☐ ja / ☐ nee	☐ ja / ☐ nee	☐ ja / ☐ nee	☐ ja / ☐ nee
Gehoorproblemen	☐ ja / ☐ nee	☐ ja / ☐ nee	☐ ja / ☐ nee	☐ ja / ☐ nee
Logopedie i.v.m. spraak-/ taalproblemen	☐ ja / ☐ nee	☐ ja / ☐ nee	☐ ja / ☐ nee	☐ ja / ☐ nee
Problemen met het snel kunnen ophalen van informatie (benoemsnelheid) ²⁾			☐ ja / ☐ nee	☐ ja / ☐ nee

Oordeel leerkracht groep 1	
Januari	Juni

Oordeel leerkracht groep 2	
Januari	Juni

1) Deze lijst is een licht gewijzigde versie van de eerdere versie van de *Signaleringslijst voor Kleuters* in Wentink, H., Verhoeven, L., & Druenen, M. van (2008). *Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor groep 1 en 2*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands en oorspronkelijk gebaseerd op de signaleringslijst van Smits, A.E.H. (2002). *Signalering ontwikkeling beginnende geletterdheid*. Zwolle: Windesheim O.S.O.

2) Bij dit observatiepunt is de *Kleurentaak voor kleuters* (Smits, 2002; zie bijlage 3) ontwikkeld. Het is ook mogelijk om een toets of andere taak te gebruiken of dit door middel van observatie in kaart te brengen.